



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 27.3.2014 r.
COM(2014) 196 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**W kierunku bardziej demokratycznych wyborów do Parlamentu Europejskiego
Sprawozdanie z realizacji zaleceń Komisji z dnia 12 marca 2013 r. dotyczących
usprawnienia demokratycznego i skutecznego przeprowadzania wyborów do
Parlamentu Europejskiego**

1. WPROWADZENIE

Wybory do Parlamentu Europejskiego stanowią podstawę procesu demokratycznego w UE, o którym mowa w Traktatach¹. Większość obywateli UE uznaje uczestnictwo w wyborach do Parlamentu Europejskiego za najlepszy sposób zapewnienia możliwości bycia wysłuchanym przez decydentów UE².

Wybory w 2014 r. będą miały szczególne znaczenie. Będą to pierwsze wybory od wejścia w życie traktatu lizbońskiego, który wzmocnił demokratyczne podstawy Unii oraz zwiększył rolę i uprawnienia Parlamentu Europejskiego. Wybory te odbywają się również w bardzo ważnym momencie dla integracji europejskiej, w kontekście podejmowania przez UE decydujących działań ukierunkowanych na wyjście z kryzysu, który ma dalekosiężne konsekwencje dla obywateli.

Na podstawie wyników tegorocznych wyborów europejskich zostaną podjęte ważne decyzje dla dalszego rozwoju UE. Nigdy wcześniej frekwencja nie miała tak dużego znaczenia. Dlatego też należy podjąć zdecydowane działania, które przybliżą obywatelom politykę UE. Obywatele będą głosowali tylko wtedy, gdy uznają, że mają możliwość wyboru oraz że oddany przez nich głos przyniesie zmianę³.

Wszystkie instytucje europejskie dokładają starań, by europejski proces demokratyczny był bardziej przejrzysty oraz by zwiększyć w nim udział wyborców.

W dniu 12 marca 2013 r. Komisja przyjęła zalecenie 2013/142/UE dotyczące usprawnienia demokratycznego i skutecznego przeprowadzania wyborów do Parlamentu Europejskiego⁴, skierowane do państw członkowskich oraz europejskich i krajowych partii politycznych. Również Parlament Europejski przyjął rezolucje dotyczące realizacji tego celu⁵.

Zalecenie 2013/142/UE obejmowało dwie główne części.

Pierwszy zbiór zaleceń miał na celu **zwiększenie przejrzystości wyborów i legitymacji demokratycznej procesu decyzyjnego w Unii**. Komisja zaleciła, by przed wyborami informowano głosujących o powiązaniach między krajowymi i europejskimi partiami politycznym. Krajowe i europejskie partie polityczne powinny także określać, którego kandydata na stanowisko przewodniczącego Komisji Europejskiej popierają, oraz przedstawiać jego program. Krajowe partie polityczne powinny wykorzystywać swoje przekazy polityczne w mediach do informowania obywateli o popieranym przez nie

¹ Artykuł 10 Traktatu o Unii Europejskiej.

² Prawie sześciu na dziesięciu obywateli UE uważa, że prawo głosu w wyborach europejskich stanowi najlepszy sposób na zapewnienie możliwości bycia wysłuchanym przez unijnych decydentów. Eurobarometr dla Parlamentu Europejskiego EB/PE 77.4 „Europejczycy na dwa lata przed wyborami europejskimi w 2014 r.”, Bruksela, dnia 20 sierpnia 2012 r.

³ Więcej niż siedmiu na dziesięciu obywateli UE sądzi, że gdyby krajowe partie polityczne we wszystkich swoich materiałach wyborczych informowały jasno o tym, do jakiej partii europejskiej przynależą, frekwencja wyborcza byłaby wyższa, a ponad ośmiu na dziesięciu obywateli UE twierdzi, że gdyby otrzymywali więcej informacji na temat programów i celów kandydatów do Parlamentu Europejskiego i zasiadających w nim partii, na temat wpływu UE na ich własne życie oraz na temat samych wyborów, byłiby bardziej zmotywowani do udziału w wyborach europejskich. Badanie Flash Eurobarometr 364 dotyczące praw wyborczych obywateli UE, badanie w terenie – listopad 2012 r.

⁴ Dz.U. L 79 z 21.3.2013, s. 29.

⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. (2012/2829(RSP)); Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie poprawy organizacji wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. (2013/2102(INI)).

kandydacie oraz jego programie. Działania te pozwolą na ustanowienie praktycznych i przejrzystych powiązań między głosem obywateli a europejskimi partiami politycznymi. Zwiększą również legitymację demokratyczną procesu decyzyjnego w UE oraz będą promować prawdziwie ogólnoeuropejską debatę na temat proponowanej przez kandydatów wizji Europy. Komisja zaleciła również uzgodnienie wspólnej daty wyborów, tak by w całej UE odbywały się one w jednym terminie.

Drugi zbiór zaleceń skierowano do państw członkowskich, a jego celem jest **zwiększenie efektywności wyborów** poprzez optymalizację procedur wykonywania prawa obywateli UE do głosowania i kandydowania w wyborach w państwach członkowskich ich pobytu, określonych w dyrektywie 93/109/WE⁶. Zalecenia te, po ich wdrożeniu przez państwa członkowskie, powinny skutkować dalszym zwiększaniem efektywności wyborów i jednocześnie mniejszymi obciążeniami administracyjnymi dla państw członkowskich.

W niniejszym sprawozdaniu przeanalizowano, w jaki sposób zalecenia te zostały wdrożone przez państwa członkowskie oraz krajowe i europejskie partie polityczne. Przeanalizowano również, w jaki sposób zalecenia te zostały uwzględnione przez inne instytucje i społeczeństwo obywatelskie.

2. DEMOKRATYCZNY PRZEBIEG WYBORÓW

We wrześniu 2013 r. Komisja wezwała państwa członkowskie do przedstawienia informacji o stanie wdrażania pierwszego zbioru zaleceń; większość państw członkowskich odpowiedziała na to wezwanie⁷. Komisja gromadziła również informacje dotyczące wyborów przekazywane przez krajowych ekspertów oraz europejskie partie polityczne⁸.

Informacje zebrane na potrzeby niniejszego sprawozdania podsumowano w tabeli w załączniku. Wersja internetowa tabeli⁹ będzie regularnie uaktualniana na podstawie dalszego wkładu państw członkowskich.

2.1. Informowanie wyborców o powiązaniach między krajowymi i europejskimi partiami politycznymi

Komisja sformułowała następujące zalecenie: „**państwa członkowskie** powinny zachęcać do informowania elektoratu o powiązaniach pomiędzy krajowymi i europejskimi partiami politycznymi oraz ułatwiać przekazywanie informacji na ten temat, przed wyborami do Parlamentu Europejskiego i podczas tych wyborów, między innymi zezwalając na

⁶ Dyrektywa Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami. Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34.

⁷ W momencie sporządzania niniejszego sprawozdania osiemnaście państw członkowskich przedłożyło informacje w odpowiedzi na pismo Komisji: Bułgaria, Republika Czeska, Dania, Estonia, Grecja, Hiszpania, Finlandia, Chorwacja, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Polska, Portugalia, Słowenia, Słowacja, Węgry i Zjednoczone Królestwo.

⁸ W lutym 2014 r. w ramach przygotowań do niniejszego sprawozdania Komisja przesłała pismo wszystkim europejskim partiom politycznym. Odpowiedź nadesłały następujące partie: Europejska Partia Ludowa (PPE), Partia Europejskich Socjalistów (PSE), Grupa Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE), Przymierze Europejskich Konserwatystów i Reformatorów (AECR), Ruch na rzecz Europy Wolności i Demokracji (MELD) oraz Europejska Partia Demokratyczna (EDP).

⁹ http://ec.europa.eu/justice/citizen/voting-rights/index_en.htm.

umieszczanie tego rodzaju informacji na kartach do głosowania wykorzystywanych w wyborach oraz promując takie rozwiązanie”.

Komisja zaleciła ponadto, by **partie krajowe** „podawały do wiadomości publicznej swoje powiązania z partiami europejskimi” oraz „wyraźnie zaznaczały te powiązania we wszystkich materiałach wykorzystywanych w kampanii wyborczej, komunikatach i politycznym przekazie w mediach”.

W swoich odpowiedziach państwa członkowskie zazwyczaj chętnie przyjmowały wspomniane zalecenie. Zgadzały się również, że dla poprawy informowania obywateli i zwiększenia świadomości społecznej potrzebna jest rzetelna kampania. Większość państw członkowskich, które udzieliły odpowiedzi, zgłosiła, że powiadomiła krajowe partie polityczne o potrzebie zwiększenia przejrzystości i lepszego informowania wyborców w celu usprawnienia demokratycznego przebiegu wyborów europejskich.

Z odpowiedzi tych wynikało jednak, że prawo wyborcze szeregu państw członkowskich¹⁰ nie zezwala na umieszczanie na kartach do głosowania nazwy ani logo europejskich partii politycznych. Trzy spośród nich rozważają zmianę obowiązujących przepisów, aby umożliwić umieszczanie takich informacji.

Niektóre państwa członkowskie¹¹ uważają, że to krajowe partie mają największe możliwości, by informować swoich wyborców o swoich powiązaniach z partiami europejskimi. Jedno państwo członkowskie zwróciło uwagę na potencjalne skutki dyskryminujące przedstawiania powiązań między krajowymi i europejskimi partiami politycznymi mogące powstać w odniesieniu do tych partii, które takich powiązań nie mają.

- Belgia, Chorwacja, Estonia, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia i Zjednoczone Królestwo **poinformowały** partie krajowe o zaleceniu wyraźnego wskazywania powiązania między partiami krajowymi i europejskimi.
- Austria, Belgia, Hiszpania, Irlandia, Niderlandy i Zjednoczone Królestwo, a od niedawna również Słowenia¹², **zezwalają** na umieszczanie nazw lub logo europejskich partii politycznych na kartach do głosowania.
- Bułgaria, Chorwacja, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Grecja, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Szwecja i Węgry **nie zezwalają** na umieszczanie nazw ani logo europejskich partii politycznych na kartach do głosowania.
- Chorwacja, Grecja i Rumunia **oceniają przyszłe zmiany** w prawie krajowym, zgodnie z którymi byłoby możliwe umieszczanie nazw i logo na kartach do głosowania.

Parlamenty narodowe¹³ również przyjęły z zadowoleniem wspomniane zalecenie i pozytywnie oceniły jego cele, m.in. pozytywny wpływ ustaleń wyborczych dotyczących informowania elektoratu o powiązaniach między europejskimi i krajowymi partiami politycznymi. Swoje opinie przekazały w ramach dialogu politycznego z Komisją Europejską.

¹⁰ Zob. załącznik.

¹¹ Zob. załącznik.

¹² Słowenia poinformowała o zamiarze zmiany krajowych przepisów, a następnie, dnia 20 lutego 2014 r., zgłosiła Komisji odpowiednią poprawkę.

¹³ Opinia Parlamentu Portugalii, Komitetu do Spraw Europejskich (z 4 czerwca 2013 r.); opinia Parlamentu Rumunii, Izby deputowanych (z 25 czerwca 2013 r.) oraz Senatu (z 30 września 2013 r.).

Europejskie partie polityczne poinformowały Komisję, że będą zachęcać do tego, aby w kampaniach politycznych podkreślano powiązania partii krajowych z partiami europejskimi, oraz że będą wspierać odnośne działania informacyjne. Niektóre z tych partii wyraźnie podkreśliły jednak, że ponieważ w prawie wyborczym części państw członkowskich nie zezwala się na umieszczanie nazw ani logo europejskich partii politycznych na kartach do głosowania, nie będą one promowały ujednoczonej strategii wśród powiązanych z nimi partii krajowych z tych państw. Część partii europejskich odpowiedziała, że w przypadku wprowadzenia zmian w ramach legislacyjnych przyjmą one bardziej spójne podejście w zachęcaniu powiązanych partii krajowych do korzystania z możliwości informowania o powiązaniach. Jedna z europejskich partii politycznych stwierdziła, że nie dostrzega wartości dodanej umieszczenia wspomnianych logo i że należy rozważyć inne sposoby informowania o powiązaniach między krajowymi i europejskimi partiami politycznymi.

2.2. Poparcie dla kandydata na przewodniczącego Komisji Europejskiej

Zgodnie z zaleceniem Komisji **europejskie i krajowe partie polityczne** „powinny ujawnić, jeszcze przed wyborami do Parlamentu Europejskiego, którego kandydata na funkcję przewodniczącego Komisji Europejskiej wspierają, oraz przedstawić jego program”. Komisja stwierdziła również, że **partie krajowe** „powinny zagwarantować, że ich przekaz polityczny w mediach w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego wykorzystywany jest również do informowania obywateli o popieranym przez nie kandydacie na funkcję przewodniczącego Komisji Europejskiej oraz jego programie”.

Europejskie partie polityczne zastosowały się do zalecenia, by wskazywać popieranego przez nie kandydata na funkcję przewodniczącego Komisji Europejskiej. Do tej pory sześć europejskich partii politycznych wyznaczyło swojego kandydata lub swoich kandydatów. Są to: Jean-Claude Juncker – kandydat Europejskiej Partii Ludowej (PPE), Martin Schulz – kandydat Partii Europejskich Socjalistów (PSE), Guy Verhofstadt – kandydat Grupy Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE) oraz Europejskiej Partii Demokratycznej (EDP), José Bové oraz Ska Keller popierani przez Europejską Partię Zielonych, a także Alexis Tsipras popierany przez Partię Europejskiej Lewicy. Ruch na rzecz Europy Wolności i Demokracji (MELD) oraz Przymierze Europejskich Konserwatystów i Reformatorów (AECR) poinformowały, że nie wyznaczą kandydata.

Europejskie partie polityczne zamierzają również informować o kandydatach i ich programach. Niektóre z nich przygotowały już deklaracje polityczne i rozpoczęły kampanie informacyjne na stronach internetowych poświęcone programom popieranym kandydatów i głównym wydarzeniom kampanii. Pozostałe partie zapowiedziały, że już wkrótce również to uczynią. W celu dotarcia do wyborców wykorzystane zostaną media społecznościowe. Zorganizowane zostaną duże kampanie i wydarzenia o zasięgu ogólnoeuropejskim. Kandydaci będą uczestniczyć w publicznych wydarzeniach związanych z wyborami w różnych państwach UE wraz z partiami krajowymi, które będą odgrywały główną rolę w kampaniach. W ramach **kampanii informacyjnej Parlamentu Europejskiego** dotyczącej wyborów¹⁴ dnia 15 maja 2014 r. Europejska Unia Nadawców (EBU) zorganizuje debatę z udziałem głównych kandydatów na przewodniczącego Komisji Europejskiej. Inne działania medialne, w tym w mediach społecznościowych, będą prowadzone w ramach możliwości razem z działaniami planowanymi przez państwa członkowskie.

Parlament Europejski we współpracy z Europejskim Forum Młodzieży, Komisją Europejską i innymi partnerami zorganizuje Europejskie Spotkanie Młodzieży z udziałem kilku tysięcy

¹⁴ <http://www.elections2014.eu/pl>

osób, które odbędzie się w dniach 9–11 maja 2014 r. w Strasburgu¹⁵. W wydarzeniu tym wezmą być może udział również kandydaci na stanowisko przewodniczącego Komisji.

Inne instytucje UE również wnoszą swój wkład w debatę. Podczas Europejskiego Szczytu Regionów i Miast zorganizowanego przez Komitet Regionów w Atenach dnia 8 marca 2014 r. odbyła się debata na wysokim szczeblu dotycząca nadchodzących wyborów europejskich. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny organizuje debaty w państwach członkowskich oraz dostosuje swoje strony internetowe i przekazy dotyczące wyborów do kampanii Parlamentu Europejskiego. Planuje również szkolenia na temat wyborów europejskich dla personelu zatrudnionego w jego krajowych punktach kontaktowych. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zorganizował dnia 4 marca 2014 r. wydarzenie pod hasłem „Lista życzeń dla Europy”¹⁶, aby w przededniu tegorocznych wyborów europejskich dać szansę obywatelom na debatę z udziałem przewodniczących Komisji i Parlamentu Europejskiego.

Państwa członkowskie poinformowały Komisję o poszerzeniu zakresu działań komunikacyjnych podjętych w celu zwiększenia frekwencji wyborczej, takich jak kampanie informacyjne dla osób głosujących po raz pierwszy, strony internetowe poświęcone wyborom, sesje informacyjne dla mediów, obrady okrągłego stołu i seminaria.

Przykłady dobrych praktyk:

- **Finlandia** uruchomiła stronę internetową poświęconą wyborom europejskim, na której można znaleźć kompleksowe informacje na temat Parlamentu Europejskiego, europejskich partii politycznych oraz ich możliwych powiązań z partiami krajowymi (www.vaalit.fi). Na stronie tej znajdują się również wytyczne dotyczące korzystania z prawa do głosowania w Finlandii przez cudzoziemców posiadających obywatelstwo UE. Parlament fiński przydzielił kwotę 100 000 EUR organizacjom pozarządowym prowadzącym kampanie informacyjne podczas wyborów europejskich.

- **Polska** powiąże kampanię wyborczą z dziesięcioleciem członkostwa w UE. Promocję wyborów europejskich traktuje priorytetowo, a jej celem jest zwiększenie frekwencji. Kampania ma pokazać, jakie znaczenie miała dekada członkostwa w UE, oraz przywołać konkretne przykłady wpływu UE na codzienne życie obywateli Polski. Zaplanowano transmisję programu telewizyjnego, którego celem będzie wyjaśnienie zasad UE oraz znaczenia dziesięciu lat członkostwa w UE dla Polski i jej obywateli. Działania informacyjne będą skierowane również do polskich obywateli mieszkających w innych państwach UE, aby pogłębić ich wiedzę na temat możliwości głosowania w państwie ich aktualnego pobytu.

2.3. Wspólny dzień wyborów

Komisja w swoich zaleceniach stwierdziła również, że **państwa członkowskie** „powinny uzgodnić wspólną datę wyborów do Parlamentu Europejskiego, a lokale wyborcze powinny być zamykane o tej samej porze”. Środek ten miałby zapobiec problemom związanym z rozdrobnieniem i stworzyć obraz spójniejszych ogólnoeuropejskich wyborów dzięki głosowaniu tego samego dnia w całej UE.

Niektóre państwa członkowskie wyraziły zgodę na przeprowadzenie wyborów w niedzielę 25 maja 2014 r., jednak inne odrzuciły ten pomysł, wyjaśniając, że wyznaczenie daty głosowania

¹⁵ <http://www.europarl.europa.eu/eye2014/en/news/news.html>

¹⁶ <http://www.ombudsman.europa.eu/en/activities/calendarevent.faces/en/818/html.bookmark>

na dzień powszedni lub sobotę przyczyniłoby się do zwiększenia frekwencji. Jako uzasadnienie dla odrzucenia wspólnego dnia wyborów podano również tradycje krajowe¹⁷.

Prawo UE przewiduje rygorystyczne przepisy w odniesieniu do harmonogramu publikowania wyników wyborów¹⁸. Przepisy te w szczególności zabraniają oficjalnego publikowania wyników wyborów w jednym państwie członkowskim przed zamknięciem głosowania we wszystkich państwach członkowskich. Ma to zapobiec sytuacji, w której na decyzje wyborców w UE mają wpływ wyniki uzyskane w państwach członkowskich, w których zakończono już podliczanie głosów. Tym samym ma to zapewnić zgodność z zasadą wolnych wyborów. Komisja ściśle monitoruje wdrażanie tych przepisów przez państwa członkowskie oraz podjęła działania¹⁹ mające na celu zapewnienie ich przestrzegania podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r.

Parlament Europejski opublikuje zbiorcze wyniki wyborów w dniu 25 maja wieczorem, wydając jeden wspólny komunikat dla całej UE.

2.4. Rola społeczeństwa obywatelskiego

Niezależnie od zalecenia Komisji skierowanego do państw członkowskich oraz europejskich i krajowych partii politycznych działania podejmują również organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Są one nieocenionym czynnikiem opiniotwórczym potęgującym siłę rozpowszechniania wśród obywateli informacji na temat nowego demokratycznego rozmachu wyborów europejskich w 2014 r. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego spełniają wszystkie warunki, by prowadzić debatę społeczną na temat zalet i wad programów poszczególnych kandydatów. Wiele z nich postrzega kampanie kandydatów na przewodniczącego Komisji jako cenną okazję do zaprezentowania własnych opinii i wpłynięcia na program danego kandydata. Może to zachęcać do dyskusji między obywatelami i kandydatami oraz skutkować udzieleniem jawnego poparcia określoneму kandydatowi, a jednocześnie przyczynić się do rozwijania europejskiej przestrzeni publicznej i ogólnoeuropejskich debat w obrębie wyborów.

Ogólniej rzecz biorąc, społeczeństwo obywatelskie odgrywa ważną rolę w **informowaniu obywateli o znaczeniu i korzyściach uczestnictwa w wyborach europejskich**. Podjęto już szereg istotnych inicjatyw, a część z nich jest jeszcze w fazie opracowywania.

Przykłady dobrych praktyk:

Przewodniki dla wyborców oraz informacje dotyczące głosowania:

- AEGEE-Europe (Europejskie Forum Studentów): projekt „Y Vote 2014”. W ramach organizowanych działań przewiduje się opracowanie przewodnika dla wyborców, trasy autokarowe i zjazdy młodzieży²⁰.

Narzędzia e-głosowania/narzędzia profilujące:

¹⁷ Zob. załącznik.

¹⁸ Akt z 1976 r. dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, dołączony do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom z dnia 20 września 1976 r., ostatnio zmieniony decyzją Rady 2002/772/WE, Euratom (Dz.U. L 283 z 21.10.2002, s. 1).

¹⁹ Niderlandy nie zastosowały się do tych przepisów podczas wyborów europejskich w 2009 r. W następstwie interwencji Komisji zobowiązały się jednak na piśmie do podjęcia środków mających zapewnić zgodność ze wspomnianymi przepisami i wydały odpowiednie instrukcje skierowane do władz gminnych w związku z wyborami europejskimi w 2014 r.

²⁰ <http://www.aegge.org/aegge-europe-launches-y-vote-2014/>.

Wymienione poniżej narzędzia internetowe ułatwiają wyborcy dokonanie wyboru kandydata poprzez dopasowanie własnego profilu i preferencji do profilu i programu kandydata.

- Europejskie Forum Młodzieży – narzędzia internetowe League of Young Voters i VoteWatch²¹.
- Obserwatorium Demokracji w UE – narzędzie profilujące Euandi²².
- Narzędzie profilujące WeCitizens²³.

Debaty, fora oraz czaty online z kandydatami:

- W ramach serwisu Debating Europe²⁴ organizowane będą debaty internetowe, czaty na żywo i spotkania *tête-à-tête*, umożliwiające obywatelom UE zadawanie pytań europarlamentarzystom (oraz kandydatom na posłów do PE) na tematy dotyczące Europy oraz ułatwiające dokonanie świadomych wyborów podczas wyborów europejskich.
- Inicjatywa Młodych Europejskich Federalistów (Young European Federalists) „Move Europe”²⁵ będzie obejmowała debaty i kampanie wyborcze ukierunkowane na młodzież.
- Organizacja European Citizen Action Service (ECAS) zarządza projektem JoiEU (Joint Citizen Action for a Stronger, Citizen-Friendly Union – wspólne działania obywateli na rzecz silniejszej Unii bliższej obywatelom) ukierunkowanym na uczestnictwo w wyborach UE²⁶.
- Sojusz na rzecz Europejskiego Roku Obywateli (EYCA)²⁷ zorganizuje w marcu 2014 r. dzień społeczeństwa obywatelskiego, zapraszając do udziału w nim głównych kandydatów.

Komisja nie tylko podjęła szereg inicjatyw na rzecz wzmocnienia europejskiej przestrzeni publicznej, organizując m.in. ponad 50 debat w ramach dialogu z obywatelami²⁸ obejmujących swoim zasięgiem bezpośrednio lub pośrednio ponad 500 000 osób. Wywiązała się również ze swojego zobowiązania zawartego w sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE za 2013 r. (działanie 12 a) do opublikowania we wszystkich językach urzędowych UE przyjaznego dla użytkowników podręcznika dotyczącego najważniejszych praw obywateli UE, w tym prawa do głosowania i prawa do kandydowania w wyborach europejskich²⁹.

²¹ http://www.myvote2014.eu/pl/strona_startowa/indeks.

²² <http://www.eui.eu/Projects/EUDO/EUandi/Index.aspx/>

²³ <http://www.wecitizens.be/fr/elections-2014/>.

²⁴ <http://www.debatingeurope.eu/vote2014/>.

²⁵ <http://www.jef.eu/activities/projects/moveurope2014/>.

²⁶ <http://joi.eu.net/>.

²⁷ <http://ey2013-alliance.eu/>.

²⁸ Sprawozdanie Komisji „Dialogi z obywatelami jako wkład w rozwój europejskiej przestrzeni publicznej”, COM(2014) 173.

²⁹ <http://bookshop.europa.eu/uri?target=EUB:NOTICE:NA0414127:EN>.

3. SPRAWNY PRZEBIEG WYBORÓW

3.1. Udoskonalenie procedur administracyjnych

W celu zapewnienia legalności wyborów europejskich w dyrektywie 93/109/WE³⁰ ustanowiono procedury gwarantujące, że w trakcie tych samych wyborów obywatele UE nie będą ani głosować, ani kandydować jednocześnie w państwie członkowskim pochodzenia i w państwie pobytu. Na podstawie rozmów z ekspertami z państw członkowskich w swoim zaleceniu 2013/142/UE Komisja przygotowała wykaz środków zmierzających do uproszczenia istniejącego mechanizmu wymiany danych stosowanego do tego celu³¹, zmniejszając obciążenia administracyjne państw członkowskich przy wdrażaniu tego mechanizmu oraz zwiększając jego skuteczność i bezpieczeństwo pod względem zapobiegania nadużyciom.

W celu usprawnienia wymiany danych dotyczących wyborców Komisja zaleciła w szczególności, by państwa członkowskie wyznaczyły jeden organ krajowy do kontaktów z innymi państwami członkowskimi. Państwa członkowskie zamieszkania zostały wezwane do przekazywania dodatkowych danych osobowych, które mogą być niezbędne do skuteczniejszej identyfikacji wyborców przez organy państwa członkowskiego pochodzenia. W celu ochrony danych osobowych wyborców państwa członkowskie powinny stosować jednolity format elektroniczny do rejestrowania danych i bezpieczne środki komunikacji elektronicznej wraz z kodowaniem do wymiany tych danych. Państwa członkowskie powinny przekazywać dane za pomocą pojedynczego pakietu danych przypadającego na państwo członkowskie pochodzenia i, w stosownych przypadkach, kolejnego pojedynczego pakietu danych przesłanego w późniejszym terminie w celu ich aktualizacji. Przy wymianie danych państwa członkowskie powinny uwzględniać różnice w kalendarzach wyborczych poszczególnych państw członkowskich.

Od momentu przyjęcia powyższych zaleceń Komisja współpracuje z ekspertami z państw członkowskich w celu zapewnienia im wsparcia przy wdrażaniu tych zaleceń. W związku z wyborami europejskimi w 2014 r. wszystkie państwa członkowskie zgodziły się na ustanowienie pojedynczego organu kontaktowego zajmującego się wysyłaniem i odbieraniem powiadomień w ramach mechanizmu wymiany danych. Wyjątek stanowi Zjednoczone Królestwo, które planuje wysyłać powiadomienia dotyczące unijnych wyborców za pośrednictwem lokalnych organów wyborczych.

Komisja dopilnowała, by wszystkie państwa członkowskie były w pełni informowane o rodzajach danych wymaganych przez państwa członkowskie na potrzeby skutecznej weryfikacji tożsamości swoich obywateli zarejestrowanych jako osoby uprawnione do głosowania w państwie członkowskim zamieszkania.

³⁰ Dyrektywa 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34.

³¹ Mechanizm ten polega na wymianie między państwami członkowskimi danych dotyczących obywateli UE zarejestrowanych jako osoby uprawnione do głosowania lub kandydowania w wyborach w państwie członkowskim będącym ich państwem zamieszkania. Na podstawie danych dostarczonych przez państwo członkowskie zamieszkania państwo członkowskie pochodzenia zobowiązane jest usunąć z list wyborczych osoby, których to dotyczy (lub w inny sposób zapobiec możliwości, by takie osoby oddały głos lub kandydowały w wyborach).

Niemal wszystkie państwa członkowskie poprawiły bezpieczeństwo wymiany danych między nimi w okresie poprzedzającym wybory poprzez wdrożenie jednolitego formatu elektronicznego i narzędzia kodowania zalecanego przez Komisję.

Komisja udostępniła również wszystkim państwom członkowskim kalendarze wyborcze poszczególnych państw UE w celu ustalenia odpowiedniego harmonogramu powiadomień.

Zdecydowana większość państw członkowskich podjęła znaczne wysiłki, aby przygotować się do wdrożenia wspomnianych zaleceń. Działania te, wdrożone podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego, powinny przyczynić się do usprawnienia procesów wyborczych i ograniczyć obciążenia administracyjne.

3.2. Dalsze działania podjęte przez Komisję w celu zapewnienia sprawniejszego przebiegu wyborów

Oprócz przygotowania wspomnianego zalecenia podjęto również dalsze działania w celu zapewnienia sprawnego przebiegu wyborów do Parlamentu Europejskiego. Dyrektywa 2013/1/UE³² ułatwia obywatelom UE kandydowanie w państwie członkowskim zamieszkania: będą musieli przedłożyć jedynie dokument tożsamości oraz oświadczenie, że spełniają warunki kwalifikowalności, nie muszą już natomiast przedstawiać zaświadczenia od właściwych organów państwa członkowskiego pochodzenia.

Zdaniem Komisji, jeśli obywatele UE mają odczuć korzyści z usprawnionego procesu w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. i kolejnych, terminową transpozycję wspomnianej dyrektywy należy traktować jako priorytet. Komisja uważnie śledziła działania państw członkowskich zmierzające do transpozycji wspomnianego aktu. Po upływie terminu wyznaczonego na transpozycję wspomnianej dyrektywy, w dniu 28 stycznia 2014 r., Komisja podjęła w dniu 5 lutego 2014 r. decyzję o wszczęciu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko 14 państwom członkowskim, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia środków transpozycji w wyznaczonym terminie. W międzyczasie większość państw członkowskich zgłosiła odnośne środki.

Komisja prowadziła rozmowy z państwami członkowskimi na temat zidentyfikowanych wcześniej problemów związanych z transpozycją dyrektywy 93/109/WE³³. Dotyczyły one w szczególności nakładania dodatkowych wymogów w zakresie rejestrowania się na listy do głosowania (skutkujących powstaniem przeszkód dla obywateli UE w wykonywaniu prawa do głosowania) lub nieprawidłowej transpozycji przepisów mających na celu zagwarantowanie legalności wyborów.

Wszystkie wspomniane postępowania, z wyjątkiem dwóch, zostały zamknięte. Jeśli chodzi o toczące się postępowania, jedno państwo członkowskie przyjęło niedawno nowe przepisy w celu rozwiązania problemów dotyczących transpozycji³⁴, drugie zaś już wkrótce je przyjmie³⁵.

³² Dyrektywa 2013/1/UE zmieniająca dyrektywę 93/109/WE w odniesieniu do szczegółowych warunków wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, Dz.U. L 26 z 26.1.2013, s. 27.

³³ Sprawozdanie na podstawie art. 25 TFUE w sprawie postępów w skutecznym korzystaniu z obywatelstwa UE w latach 2011–2013, COM(2013) 270.

³⁴ W przypadku Słowenii Komisja bada niedawno zgłoszoną ustawę.

³⁵ Republika Czeska.

4. WNIOSKI

Zalecenie Komisji dotyczące dalszego usprawniania demokratycznego i skutecznego sposobu przeprowadzania wyborów europejskich zostało zasadniczo dobrze przyjęte. Niniejszy dokument stanowi wstępne sprawozdanie obejmujące inicjatywy opracowywane przez państwa członkowskie oraz krajowe i europejskie partie polityczne w celu zapewnienia większej przejrzystości, podniesienia świadomości obywateli oraz promowania ogólnoeuropejskich kampanii dotyczących kandydatów i ich programów. Niniejsze sprawozdanie ma nakłonić do wymiany najlepszych praktyk i zachęcić do podejmowania nowych inicjatyw, aby poprawić jakość życia demokratycznego w UE w związku z wyborami europejskimi w 2014 r.

Komisja będzie nadal monitorowała wdrażanie wspomnianego zalecenia przez państwa członkowskie oraz partie polityczne w okresie poprzedzającym wybory i będzie regularnie aktualizowała tabelę zamieszczoną w internecie³⁶ o dalsze informacje od państw członkowskich, a w szczególności od dziesięciu państw członkowskich, które w momencie sporządzania niniejszego sprawozdania nie odpowiedziały na wezwanie Komisji do udzielenia informacji.

Komisja przygotuje sprawozdanie powyborcze, w którym oceni wykonanie odpowiednich przepisów UE, w tym wdrożenie wspomnianego zalecenia. W sprawozdaniu tym Komisja uwzględni dalsze inicjatywy podjęte w okresie poprzedzającym wybory europejskie i opíše rolę społeczeństwa obywatelskiego. Pozwoli to określić nowe możliwe działania na przyszłość, ukierunkowane na zapewnienie jeszcze bardziej demokratycznych wyborów europejskich.

³⁶ http://ec.europa.eu/justice/citizen/voting-rights/index_en.htm.